

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

педагогічною радою
ВСП «Одеського технічного
фахового коледжу ОНТУ»
29.06. 2022р. протокол № 06
Голова Педагогічної ради,
директор ВСП «ОТФК ОНТУ»

Лілія ІВАНОВА
30.06.2022р.

ПОЛОЖЕННЯ

про си́лабус навчальної дисципліни

Введено в дію з 15.08.2022р.
наказом директора
ВСП «ОТФК ОНТУ»
№ 180-А1-ОД
від 10.08. 2022р.

Одеса-2022р.

ЗМІСТ

I.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
II. СТРУКТУРА СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
III. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБКИ КОЖНОЇ СТРУКТУРНОЇ ЧАСТИНИ	4
IV ПОРЯДОК ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПЕРІОДИЧНОГО ПЕРЕГЛЯДУ УДОСКОНАЛЕННЯ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	12
V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	12

ЗАТВЕРДЖЕНО

педагогічною радою
ВСП «Одеського технічного
фахового коледжу ОНТУ»
29.06.2022р. протокол № 06
Введено в дію з 15.08.2022р.
наказом директора ОТФК ОНТУ
від 10.08.2022р. №180-А1-ОД
Директор ВСП «ОТФК ОНТУ»

Лілія ІВАНОВА

ПОЛОЖЕННЯ ПРО СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту» «Про вищу освіту», Наказу МОН України від 11 липня 2019р., №977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів освіти», «Положення про організацію освітнього процесу у ВСП ОТФК ОНАХТ». Метою Положення є підвищення якості освітнього процесу за рахунок пояснення здобувачеві освіти суті і форми навчальної дисципліни.

І.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення є нормативним документом ВСП «Одеського технічного фахового коледжу ОНТУ» і визначає порядок розроблення, затвердження, реалізації та перегляду силабусу навчальної дисципліни.

1.2. Силабус є стислим описом компоненти освітньої програми, частиною навчально-методичного комплекс, який містить основні характеристики дисципліни і має на меті допомогти здобувачеві освіти в організації його навчальної діяльності.

1.3. Враховуючи нові вимоги до навчально-методичного забезпечення освітнього процесу у закладі освіти, кожен викладач коледжу зобов'язаний створити комплекс принципово нової навчально-методичної документації, в тому числі силабусу – профіль навчальної дисципліни для студента, як засобу набуття компетентностей.

1.4. Положення про силабус навчальної дисципліни розроблено, як складова частина системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості відповідної освіти в ВСП «Одеському технічному фаховому коледжі ОНТУ» і встановлює єдині вимоги до змісту та оформлення силабусу навчальної дисципліни, як для підготовки «бакалаврів» так і для підготовки «фахових молодших бакалаврів».

1.5. Об'єктом си́лабусу є навчальна дисципліна.

1.6. Суб'єктами си́лабусу є викладач та здобувач освіти.

1.7. Си́лабус розробляють науково-педагогічні та педагогічні працівники кафедри (циклової комісії), за якими закріплено навчальну дисципліну, відповідно до навчального плану підготовки здобувачів освіти.

1.8. Положення сформоване з урахуванням нових нормативних документів та досвіду провідних закладів вищої освіти. Положення є основою для розробки си́лабусов навчальних дисциплін, містить структуру си́лабусу, рекомендації щодо розробки кожної структурної частини, рекомендований макет си́лабусу навчальної дисципліни.

1.9. Си́лабус навчальної дисципліни підписує розробник (и) си́лабусу, гарант освітньо-професійної програми (голова робочої групи ОПП), для якої викладається навчальна дисципліна, завідувач кафедри (циклової комісії) на засіданні якої проводилось узгодження си́лабусу.

II. СТРУКТУРА СИ́ЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Си́лабус навчальної дисципліни є планом, програмою та путівником успішного засвоєння навчальної дисципліни здобувачам освіти. Він повинен бути коротким і зрозумілим для здобувача освіти, тому побудова максимально відповідає на питання здобувача освіти, про навчальну дисципліну і, водночас, відображає необхідні складові си́лабусу та їх взаємозв'язок. Загальна структура си́лабусу включає:

1. Загальна інформація про дисципліну
2. Опис дисципліни
3. Мета і завдання навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності, які набуває здобувач освіти при вивченні навчальної дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми.
5. Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми.
6. Пререквізити (міждисциплінарні зв'язки)
7. Програма (зміст) навчальної дисципліни
8. Тематичний план навчальної дисципліни
9. Лабораторні, практичні роботи, семінарські заняття
10. Самостійна робота
11. Система оцінювання, форми контролю
12. Інформаційні ресурси (рекомендоване література)
13. Політика дисципліни

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБКИ КОЖНОЇ СТРУКТУРНОЇ ЧАСТИНИ

3.1. Загальна інформація про дисципліну.

Зазначаються основні дані про:

назву дисципліни, ступінь (рівень) освіти для якого викладається дисципліна, галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, дні занять за розкладом, дні консультацій за графіком, зазначені онлайн консультації (наприклад до попередньою зумовленістю Viber +38066..... в робочі дні з 10.00 до 16.00) і рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна, кількість кредитів, мова викладання, прізвище ім'я та по батькові викладача, який залучений до викладання дисципліни, контактна інформація викладача (телефон, емейл).

Якщо дисципліна викладається протягом двох семестрів, то складається один сила бус але на наступний семестр він уточнюється в частині розкладу занять, дні консультацій та календарного плану курсу.

3.2 Опис, ознаки та обсяг дисципліни

У цій частині подаються:

- Анотація дисципліни – зазначається роль, місце дисципліни у системі підготовки фахівців.

Для вибіркових дисциплін вказується для якої галузі знань дана дисципліна формує компетентності (якщо таке має місце), а також що обрана дисципліна дозволить сформувати індивідуальну освітню траєкторію. Перезараховуються, які знання та навички здобувачі освіти отримують під час вивчення дисципліни.

- Формат проведення дисципліни (очно, заочно, самостійно)

Ознаки дисципліни – складається у вигляді таблиці із зазначенням: кількості кредитів, загальної кількості годин, тижневих годин навчання (аудиторних, самостійної роботи здобувача освіти), виду підсумкового контролю (залік, екзамен)

Кількість предметів	Загальна кількість годин	Тижневе навантаження		Вид контролю
		Аудиторні години	Години самостійної роботи	

Обсяги дисципліни – складається у вигляді таблиці із зазначенням: виду навчальної роботи, загальної кількості годин за кожним видом навчальної роботи, яка передбачена навчальним планом:

№	Види навчальної роботи	Загальна кількість годин
1	Лекції	

2	Практичні роботи	
3	Лабораторні роботи	
4	Самостійна робота	
5	Індивідуальне науково-дослідне завдання	

Зміст навчальної дисципліни – це система знань, умінь і навичок, засвоєння яких дозволяє здобувачу освіти набути тих чи інших компетенцій для успішної професійної діяльності

У силабусі зміст загальнообв'язкової навчальної дисципліни неодмінно має відповідати логіці освітнього процесу в системі професійно-практичної підготовки фахівців.

Визначити зміст навчальної дисципліни в силабусі рекомендується в лаконічній формі, відображаючи найбільш привабливі для здобувача освіти і важливі з точки зору професійно-практичної підготовки теми.

Засвоєння змісту навчальної дисципліни – це набуття здобувачами освіти компетенцій, які мають бути сформовані в ході безпосередньої (аудиторні заняття) або опосередкованої взаємодії з викладачем (самостійні роботи, робота з літературою, програмний і мультимедійний супровід тощо)

3.3 Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення – це: 1) заздалегідь усвідомлений і плановий результат навчальної діяльності студентів в межах відповідної дисципліни; 2) результат взаємодії викладача та студента, що формується в свідомості викладача у вигляді узагальнених явних уявлень, відповідно до яких відбираються і співвідносяться завдання і всі інші компоненти освітнього процесу.

Таким чином, мета вивчення дисципліни є системоутворюючим елементом, який відіграє вирішальну роль в організації і здійсненні всього процесу навчання.

Мету вивчення рекомендується формулювати так, щоб була можливість виміряти ступінь її досягнення, що зручно робити в інфінітивній формі (навчити..., виробити..., сформувати... і тп)

Завдання – це конкретне вираження мети, відповідь на запитання: з чим знайомить, чому навчить, які компетенції формує дисципліна.

Формулювати мету і завдання треба діагностично. Діагностично поставлену мету і завдання повинні описувати не абстрактні дії (дати..., вирішувати... і тп), а конкретні результати того, хто навчається (знати..., розуміти..., застосовувати.. і тп)

3.4 Програмні компетентності, які набуває здобувач освіти при вивченні навчальної дисципліни

Перелік компетенцій, яких набуває здобувач освіти при вивченні дисципліни, подається зазначеного шифру відповідної компетенції в освітньо-професійній програмі (ЗК, ФК)

3.5 Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійних програм

Вказується перелік результатів навчання, які формуються в процесі викладання дисципліни із зазначенням шифру відповідного програмного результату навчання в освітньо-професійній програмі (ПРН).

Програмні результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих здобувачем освіти у процесі вивчення дисципліни, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти

3.6. Пререквізити (міждисциплінарні зв'язки)

Вказуються дисципліни чи сертифіковані курси, які здобувач освіти має вивчати до початку або разом із цією дисципліною та дисципліни, для яких дана навчальна дисципліна є базовою.

3.7. Програма навчальної дисципліни (тематичний план)

В програмі вивчення дисципліни рекомендується формулювати теми з орієнтацією на зміст робочої програми навчальної дисципліни. Слід підкреслити, що здобувачі освіти в ході вивчення дисципліни очікують втілення саме того змісту, який було заявлено на сайті, потім в силабусі та на основі якого решті зроблено вибір дисципліни та професії.

У зв'язку з цим у плані вивчення дисципліни рекомендується формулювати теми максимально наближено до тих, що планується реалізувати. Формулювання тем у силабусі повинно не менше викликати інтерес здобувачів освіти до навчальної дисципліни, але й мотивувати їх майбутню навчально-пізнавальну діяльність.

За умов сучасних технологій навчання заняття повинні проводитись переважно в активній і творчій формах. У зв'язку з цим пріоритетними формами організації навчання в коледжі є проблемні і оглядові лекції, активні творчі семінари, лабораторні та практичні роботи, дискусії, ділові ігри, заняття із застосуванням комп'ютерної техніки тощо. Такі методи навчання, спрямовані на формування активного сприйняття індивідуальної інформації тематичний план вивчення навчальної дисципліни рекомендується оформляти у вигляді таблиці, де вказуються назва теми, форми організації навчання і кількість годин, що відводяться на вивчення тієї чи іншої теми.

3.8 Лабораторні, практичні роботи, семінарські заняття

Оформляються вигляді таблиці, де вказується назва робіт або занять, кількість годин, контроль.

Перелік та теми практичних робіт

№	Назва теми практичної роботи	Кількість годин		Контроль
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.	
1				
2				
...				
	Всього			

Перелік та теми лабораторних робіт

№	Назва теми лабораторної роботи	Кількість годин		Контроль
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.	
1				
2				
...				
	Всього			

Перелік та теми семінарських робіт

№	Назва теми семінарського заняття	Кількість годин		Контроль
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.	
1				
2				
...				
	Всього			

3.9 Самостійна робота здобувача освіти

Оскільки одне із завдань кредитної сучасної технології навчання полягає в розвитку здатності здобувача освіти до самоосвіти, то самостійна робота стає основною формою організації навчання, що виражається і в співвідношенні аудиторної і самостійної роботи (може складати від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу студента). Самостійна робота здобувача освіти є основним засобом оволодіння навчальними дисциплінами вільний від обов'язкових занять час.

Зміст самостійної роботи визначається програмою дисципліни, методичними матеріалами і завданнями викладача, при виконанні її необхідно надати можливість здобувачеві освіти консультації викладача, відповідно графіку.

Для ефективної самостійної роботи необхідно виконання наступних мов: цілі завдань для самостійної роботи повинні бути зрозумілими, мають бути

доступні, містити алгоритми їх виконання та методичні рекомендації, форми контролю, критерії оцінки і терміни здачі самостійних робіт. Все це повинно бути чітко визначено і заздалегідь доведено до здобувачів освіти.

До самостійних робіт можуть бути відведені індивідуальні завдання, які включають:

Написання рефератів, есе, виконання розрахункових, розрахунково-графічних або графічних робіт, домашньої контрольної роботи, перекладу, аналітичний огляд, аналіз практичних, проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференції, участь в олімпіадах тощо. Особливим видом індивідуальних завдань є виконання курсових робіт (проектів), яке здійснюється відповідно до робочого навчального плану та існуючих вимог щодо їх змісту.

У силабусі зазначається назва індивідуального завдання, його обсяг, коротка характеристика змісту і вимог до виконання та оцінювання.

Якщо навчальним планом передбачено виконання курсової роботи або курсовий проект, то в цьому пункті повинно бути наведено їх загальну характеристику та подано тематику таких робіт.

Якщо конкретний вид самостійної роботи разом з його описом не зазначений у силабусі, то викладач не може під час семестру давати завдання його виконувати (написання рефератів, есе тощо)

Перелік самостійних робіт оформляється у вигляді таблиці:

Перелік та завдання для самостійної роботи здобувачів освіти

№	Завдання самостійної роботи	Вид навчальної діяльності	Кількість годин		Контроль
			Денна ф.н.	Заочна ф.н.	
1					
2					
3					
	Всього				

3.10. Система оцінювання, форми контролю

При заповненні в силабусі цього пункту рекомендується ясно, чітко зрозуміло визначити: як планується здійснювати контроль? Які форми контролю будуть переважно використовуватись? Як буде здійснюватись оцінка знань студентів?

Відповіді на зазначені запитання є в Положення «Про освітній процес в ВСП «ОТФК ОНТУ», робочих програмах навчальних дисциплін, а також враховуючі слідуючі вимоги до контролю і оцінки результатів навчання.

Контроль успішності студентів з кожної навчальної дисципліни поділяється на поточний контроль і семестровий.

Поточний контроль успішності - це систематична перевірка знань студентів, що проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу та відповідно до робочої навчальної програми дисципліни.

Таким чином, поточний контроль успішності студентів проводиться викладачем, що веде дисципліну, безпосередньо в ході її вивчення. Його мета - систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань тощо.

Можливості поточного контролю: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до студентів, індивідуалізація навчання і т.д.

В силабусі визначаються методи поточного контролю:

- усний контроль (в ході опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему);
- письмовий контроль (контрольна робота, в письмовій формі реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді);
- комбінований контроль;
- практичний контроль (в ході практичних робіт в ході всіх видів практики);
- спостереження як метод контролю;
- тестовий контроль;
- лабораторний контроль.

Підсумковий контроль успішності - контроль навчальних досягнень студентів з метою оцінки якості освоєння ними програми навчальної дисципліни, що проводиться у формі підсумкового опитування, тесту чи іспиту. Якщо дисципліна вивчається протягом декількох академічних періодів, то підсумковий контроль може проводитися за частиною дисципліни, вивченої в цьому академічному періоді.

Мета та підсумкового контролю - виявити засвоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу, взаємозв'язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння.

Форма і порядок проведення екзамену з навчальної дисципліни визначається відповідно до Положення про освітній процес в ВСП «Одеському технічному фаховому коледжі ОНТУ».

На цьому етапі підводиться, як правило, підсумок вивчення дисципліни, визначаються можливості переходу студента до наступного етапу навчання.

Оцінка навчальних досягнень студентів за всіма видами контролю - поточний контроль успішності і семестровий контроль - здійснюється за національною системою та ЄКТС.

Інформацію про система оцінювання результатів навчання можна оформити у вигляді таблиці.

3.11 *Інформаційні ресурси (список літератури)*

У цьому розділі рекомендується дати інформацію про використання літератури при вивченні зазначеної дисципліни, при цьому треба відокремити обов'язкову і додаткову літературу, інформаційні ресурси в інтернеті.

Обов'язкова література

У список літератури для обов'язкового вивчення доцільно включати 3-5 основних підручника або навчальних посібників, які, на думку викладача, максимально повно відображають зміст навчальної дисципліни.

Зміст джерела для обов'язкового вивчення повинен відповідати навчальній програмі дисципліни та сучасним вимогам науки.

Додаткова література

У список додаткової літератури рекомендується включати 5-10, найменувань найбільш значущих джерел, щодо доповнюють. Зміст обов'язкової літератури

Інформаційні ресурси в інтернеті (рекомендується не більше 5-10 джерел)

3.12 *Політика дисципліни*

- Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які викладач пред'являє до студента при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності.

- При цьому обов'язково описується присутність на заняттях та активність здобувачів вищої освіти і правила поведінки під час занять; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; неприпустимість користування мобільним телефоном; , планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття без дозволу викладача несвоєчасне виконання поставленого завдання, терміни захисту самостійних робіт, терміни ліквідації заборгованості та відсоток зниження оцінки, дотримання здобувачами вищої освіти політики доброчесності під час виконання самостійної або індивідуальної роботи. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завданням які передбачені у силабусі.

- Політику навчальної дисципліни рекомендується вибудовувати з урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Положення про ВСП «ОТФК ОНТУ», правила внутрішнього розпорядку у коледжі, відповідних положень коледжу та інших нормативних документів.

- При формування силабус навчальної дисципліни студент повинен знати що її викладання - ґрунтується на засадах академічної доброчесності сукупності етичних принципів та визначених законом правил, Якими мають

керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; позбавлення академічної стипендії позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

IV ПОРЯДОК ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПЕРІОДИЧНОГО ПЕРЕГЛЯДУ УДОСКОНАЛЕННЯ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Проект силабусу навчальної дисципліни проходить обговорення серед стейкхолдерів освітнього процесу, розглядається на засіданні кафедри (циклової комісії), до яких закріплена навчальна дисципліна

4.2 Протоколи результатів розгляду проектів силабуси навчальних дисциплін протягом трьох робочих днів передаються у методичну Раду коледжу

4.3 Силабус навчальної дисципліни затверджується на засіданні методичної ради коледжу разом з програмами навчальних дисциплін

4.4 Силабус навчальної дисципліни зберігається на кафедрі та оприлюднюється на сайті коледжу або циклової комісії

4.5 Силабус навчальної дисципліни потрібно щорічно оновлювати в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів

4.6 Підставою для оновлення силабусу можуть бути:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та або викладачів дисципліни;
- ініціатива здобувачів освіти шляхом звернення до гаранта освітньої програми;
- ініціатива роботодавців;
- результати оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни;
- , об'єктивні зміни інфраструктурного кадрового характеру і/ або інших ресурсних умов реалізації силабусу;
- результати обов'язкового опитування здобувачів освіти про враження від вивчення навчальної дисципліни

V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1 Це положення набирає чинності з дати затвердження педагогічною радою ВСП «Одеського технічного фахового коледжу ОНТУ».

5.2 Зміни та доповнення до цього положення розглядається і затверджується педагогічною радою ВСП «Одеського технічного фахового коледжу ОНТУ» та вводяться в дію наказом директора

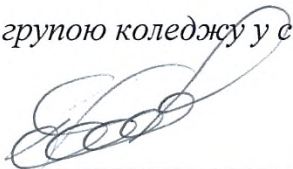
5.3 Проекти силабуси навчальних дисциплін повинні бути розроблені науково-педагогічними та педагогічними працівниками до липня поточного року

5.4 Силабуси навчальних дисциплін запроваджуються як обов'язкова складова комплексу навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни в поточному році.

5.5 Положення розроблене у двох автентичних примірниках: один примірник зберігається в навчальному відділі НМК ЗЯО, 2-й у педагогічній Раді.

Положення розроблено робочою групою коледжу у складі:

Заст. директора з НМР,
викладач-методист

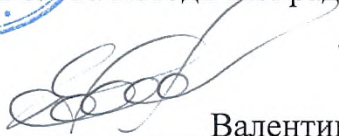
Валентина УМАНСЬКА

Зав. НМК ЗЯО,
заслужений вчитель України,
викладач-методист

Анатолій КОВАЛЕНКО

Розглянуто та схвалено
на засіданні Методичної ради
ВСП «ОТФК ОНТУ»
протокол № 07
від 21.06 2022 р.
Голова методичної ради

Валентина УМАНСЬКА